

Protestantse Gemeente
Groenlo Winterswijk

Kerkenwerk

23e jaargang nummer 336 - donderdag 23 april 2026

De volgende editie verschijnt op 21 mei

Tot bloei komen

Ze was alleen nog maar. Ze kon niets meer: niet voor zichzelf zorgen, niet lopen, niet eten, zelfs niets meer zeggen. Ze was. Ze verbleef al jaren in het verpleeghuis en was zo op het eerste gezicht een schoolvoorbeeld van totale afhankelijkheid. Een schrikbeeld voor veel mensen.

De eerste keer dat ik haar zag, kon ze haar stem al niet meer gebruiken en communiceerde ze door letters op een letterkaart aan te wijzen. Je zou denken: wat een gedoe. Maar wie bij haar binnenkwam, ontmoette geen wegwijnend kamerplantje. Die ontmoette een sprankelende vrouw met pretlichtjes in haar ogen, een vrouw die grapjes maakte via haar letterkaart, een vrouw met een scherpe en bij-de-tijdse geest. De ontmoeting met haar was niet ongemakkelijk of ingewikkeld – die was vrolijk en mooi. Bij alles straalde ze uit: ik heb er nog een hoop vreugde in, in dit leven.

En toen dacht ik: wat kunnen we ons toch druk maken om wat we bereiken en wat we kunnen, bang om anderen tot last te zijn. Altijd bezig om het leven in eigen hand te houden, om het goed te regelen en goed te doen, de tijd opvullend met van alles en nog wat.

Maar deze mevrouw, die niets meer kon, liet zien waar het om draaide. Niet om hoeveel hulp of zorg je nodig hebt en wat je nog allemaal kunt, maar om vreugde en liefde. Door haar vreugde was ze een lichtpunt in het leven van de mensen om haar heen. Door haar liefde raakte ze iets in de harten van anderen.

Gewoon aanwezig zijn met liefde en vreugde – dat is genoeg. En tegelijk: wat een opgave om dat voor ogen te houden.

Ik moest denken aan de vruchten van de Geest waar het over gaat in de brieven van het Nieuwe Testament. Vruchten die de tijd nodig hebben om uit te groeien. Ik zie deze mevrouw uit het verpleeghuis als iemand die tot bloei kwam, juist aan het einde van haar leven. In haar werden de vruchten van de Geest zichtbaar: goedheid, vrede, vreugde, zachtmoedigheid.

*"Gewoon aanwezig zijn
met liefde en vreugde"*

Predikant Gertine Blom

woont met haar man en dochter in het Groningse dorp Sauwerd. Met een scherpe pen en een warm hart schrijft ze over haar eigen rol in het voortbestaan van de kerk.

Colofon

Kerkenwerk wordt eens per maand uitgegeven door de Protestantse Gemeente Groenlo - Winterswijk. De redactie is verantwoordelijk voor het al dan niet plaatsen van artikelen en kan besluiten tot aanpassing/inkorting.

Redactie

Angelique Zweerink (eindredacteur),
Ans ter Horst, Henk Korenberg, Wil Mulder.

Kopijdatum volgend nummer

Woensdag 6 mei 16.00 uur.
De volgende editie van **Kerkenwerk** verschijnt op 21 mei en beslaat tijdvak 22 mei t/m 18 juni.
Kopij aanleveren via kerkenwerk@pggw.nl

Coverfoto

Voorjaar!
Foto: Peter Rhebergen

In deze uitgave...

5 - Reorganisatie bezoekwerk

12 - Doopdienst

Kerkmuzikaal DNA

door Wim Ruessink

Zo rond het jaar 900, ruim een half millennium voor de reformatie, werden de Gregoriaanse gezangen die gezongen werden in de liturgie, langzaam maar zeker vastgelegd op perkament. Tot dan toe zong de ene generatie het de volgende generatie voor. En die vocale overlevering luisterde heel nauw, in de letterlijke betekenis van het woord. Het was verboden om iets in de tekst of melodie te veranderen. Al in 804 werd door een synode besloten dat de mis qua vorm en inhoud onveranderd moest blijven. Die verordening was verplicht gesteld in het gehele rijk van Karel de Grote. Maar liturgie en liturgische muziek laten zich niet aan de ketting leggen, en creativiteit kan een mens niet ontzegd worden. Heel slim bedacht men toen: "Precies zingen en doorgeven hoe we het zélf aangedragen kregen en daar niets aan veranderen, is één ding, maar wie zegt dat we niets mogen toevoegen? Er ontstaat dan ook een levendige praktijk van 'troperen'. Een trope is een muzikale of tekstuele uitbreiding op een bestaand gezang. Zo vond men een maas in de Middeleeuwse synode-wet.

Veel noten op de zang

Eén van de kenmerken van het Gregoriaans is dat er soms (heel) veel noten op één lettergreep worden gezongen. In vaktaal heet zo'n 'notentros' een melisme. Protestanten zijn dat bijna verleerd. We zingen er gelukkig nog een paar: het 'Gloria' in het onvolprezen kerstlied "Eer zij God in onze dagen" (Lied 487) en het 'Halleluja' in paaslied "Christus onze Heer verrees" (Lied 624).

In de middeleeuwen moest men zich die lange gezangen eigen maken, zonder hulpmiddelen als liedboek, tekstblad, Spotify of beamer. Dat zal niet altijd gemakkelijk zijn geweest. Soms is iets beter te onthouden als je er iets anders aan vast kunt knopen. Telefoonnummers en pin-codes kunnen bijvoorbeeld makkelijker onthouden worden door er een rekensommetje van te maken. En wachtwoorden laten zich temmen met een ezelsbruggetje. Toentertijd vulde men de lange notenreeks op één lettergreep in met een nieuwe tekst als geheugensteuntje: de trope.

Jubilus

Een heel bijzondere trope ontstond op het 'Alleluia'. Het Alleluia-verzen wordt van oudsher gezongen als brug van de Epistellezing (lezing uit de Brieven) naar de Evangelielezing. In de loop der eeuwen werd in het Gregoriaans het woord 'Alleluia' steeds verder uitgesponnen, en dan met name de slotlettergreep 'a': men noemt het wel de jubilus. Het is een uitbundige, langgerekte, soms adembenemende 'a'. Om structuur in die lange reeks aan te brengen werd er tropen geschreven. Zo kreeg de melodie een nieuwe tekst. Langzaam maar zeker werd de getropeerde jubilus een zelfstandig gezang. Men gaf er de naam sequens aan. Zo evolueerde de sequens tot een nieuw genre. Zo ontstond een schat aan nieuwe liederen. Aan het einde van de Middeleeuwen waren het er bijna zesduizend! Het Concilie van Trente ging er in 1570 flink met de bezem doorheen, ze brachten het aantal terug tot vijf: "Victimae paschali laudes" (Pasen), "Veni, sancte Spiritus" (Pinksteren),

"Lauda Sion salvatorum" (Sacramentsdag), "Dies irae, dies illa" (Allerzielen) en "Stabat mater dolorosa" (Onze Lieve Vrouwe van zeven smarten).

Enkele van dit vijftal zijn in ons Liedboek terecht gekomen. "Victimae paschali laudes" staat bij ons te boek als Lied 615. Dichter, classicus, docent klassiek en middeleeuws Latijn aan de Universiteit van Amsterdam én bovendien plaatsgenoot Piet Gerbrandy gaf er een Nederlandse vertaling aan mee.

De voorgeschiedenis van het 11e eeuwse "Victimae paschali laudes" mag dan rijk zijn, het feit dat deze sequens tot 'the happy few' behoorde die de goedkeuring van het Concilie van Trente ontvingen, mag uniek genoemd worden. Helemaal bijzonder wordt het als we kijken naar wat de toekomst van "Victimae paschali laudes" werd! Het werd de oerbron van twee ijzersterke protestantse liederen. Reformator Luther entte de melodie van zijn paaslied "Christ lag in Todesbanden" (Liedboek 618) op de middeleeuwse sequens "Victimae paschali laudes" Het verscheen in 1523 en is daarmee één van de vroegste reformatielieder van Luther.

Ook de protestantse melodie van Psalm 80 kent dezelfde bron. In 1562 zag de wijs het licht in Genève van Johannes Calvijn. Naar alle waarschijnlijkheid heeft Maitre Pierre, die destijds cantor was van de gereformeerde kerk aldaar, de melodie uit de Gregoriaanse sequens 'getrokken'.

Hieronder een vergelijking van de eerste twee regels van de drie liederen:

The image shows a musical score comparing three different versions of a melody. It consists of three pairs of staves, each with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The first pair is labeled 'Sequens' and shows the Gregorian melody with the lyrics 'Vic - ti - mae pa - scha - li lau - des'. The second pair is labeled 'Luthers paaslied:' and shows the Lutheran melody with the lyrics 'Christ lag in To - des - - ban - - - den,'. The third pair is labeled 'Psalm 80:' and shows the Psalm melody with the lyrics 'O God van Jo - - zef, leid ons ver - - der,'. Below the third pair, there is another pair of staves labeled 'Sequens:' with the lyrics 'Chris - tus in - no - cens Pa - tri' and 'für uns - - re Sünd ge - - - - ge - - - ben.' followed by 'Luthers paaslied:' and 'hoor ons en wees weer on - ze her - - - der,'. The source is cited as [bron: www.liedboekcompendium.nl].

Nog een andere toepassing van "Victimae paschali laudes" ontstond in de 12e eeuw. Het lied "Christus is opgestanden" (Liedboek 616) is zo geschreven dat het melodische reminiscenties heeft aan "Victimae paschali laudes" én dat beide gezangen letterlijk per regel kunnen worden afgewisseld met elkaar. In Ootmarsum klinkt het elk jaar weer bij het 'vlöggeln' op paaszondag.

Een sterk staaltje van hoe kerkmuzikaal DNA teruggevonden kan worden in de rijke geschiedenis van het kerklied.

GUV Uitvaartcentrum Winterswijk

Waar nog ècht tijd en ruimte is voor afscheid!

- 24-uurs kamers - eigen entree
- Direct naast de begraafplaats
- Lage tarieven

Dienst in Uitvaartcentrum Winterswijk & Crematie in Aalten - combinatie tarief

T 0543 - 491270 (24/7) www.guv.nl

GUV kan de uitvaart ook verzorgen als u elders verzekerd bent.

Alles voor het (laten) verfraaien van
uw woning of bedrijfspand bij

GRAVEN

SCHILDERS • STOFFEERDERS • INRICHTERS

't Boske 1 7122 TH Aalten
0543-491230 info@gravengroep.nl

OXENER

SCH O E N M O D E

MISTERSTRAAT 29-31 WINTERSWIJK T 0543-512285 | WWW.OXENER-WINTERSWIJK.NL

Reorganisatie bezoekwerk per 1 januari 2027

Allerlei ontwikkelingen binnen de PGGW brengen ons ertoe om de pastorale zorg op een andere wijze vorm te gaan geven. De aanleiding is enerzijds het naderende pensioen van ds. Wout Alserda (1 juni 2027) en van ds. Jan Struijk (1 januari 2028). Anderzijds is de bezetting van de wijkteams wat leeftijd betreft en het aantal medewerkers ook aanleiding om het bezoekwerk anders te gaan inrichten. Daar kwam ineens nog bij, dat ds. Freerk Hovinga afscheid genomen heeft. We hopen natuurlijk, dat op de lege plek een nieuwe predikant beroepen zal kunnen worden.

Op dit moment is de PGGW verdeeld in 5 pastorale wijken, elk met een predikant of kerkelijk werker. Per 1 januari 2027 zullen we deze structuur loslaten. Vanaf die datum zijn we als pastoraal team verantwoordelijk voor heel de PGGW. (Vanaf 1 januari 2028 zal dat team bestaan – zoals nu we voorzien – uit 1 predikant en een kerkelijk werker, Petra Veerbeek). Dat betekent ook, dat per 1 januari 2027 de wijkteams opgeheven zijn.

De nieuwe werkwijze van het pastoraat

- Het uitgangspunt voor het pastoraat wordt vraaggericht. Mensen wordt gevraagd zelf aan te geven of men een pastoraal bezoek wenst van een pastor en/of bezoekerwilliger. Gemeenteleden kunnen ook aangeven, dat iemand pastoraat nodig heeft. We vragen alle gemeenteleden, als ogen en oren in het pastoraat.
- Het doelgroepenpastoraat wordt ingevoerd. We denken aan vier doelgroepen: 1. Nieuw ingekomenen, 2. Mensen die een jubileum te vieren hebben, 3. Ziekte en rouw, 4. Mensen die bezoek wensen.

- Per doelgroep vormen we een werkgroep van bezoekmedewerkers.
- Het gezamenlijk vieren van verjaardagen van wie 80, 85, 90 en ouder zijn geworden. Zij die in de eerste helft van het jaar deze leeftijd bereiken, krijgen een uitnodiging voor een verjaardagbijeenkomst in het tweede half jaar. Wie in de tweede helft jarig is, krijgt in het erop volgende voorjaar een uitnodiging voor het samen vieren van de verjaardag. De eerste gezamenlijke verjaardag is eind januari 2027 gepland; (mensen van 1 juli t/m 31 december 2026 worden t.z.t. uitgenodigd)
 - Het ouderen pastoraat in de verschillende tehuizen blijft (voorlopig) zoals het nu is.
 - Groenlo houdt een eigen wijkteam voor het pastoraat.

Dit lopende jaar zullen we met de bestaande wijkteams overleggen, wie verder wil gaan in één van de doelgroepen. Ook willen we op goede wijze het werk, dat gedaan is door de leden van de wijkteams, afronden.

We snappen heel goed, dat zo'n ingrijpende verandering verdriet geeft. Door minder pastorale krachten en een dorp-overkoepelende organisatie van het bezoekwerk wordt de onderlinge afstand tussen leden groter. En toch hopen we als gemeente samen te blijven omzien naar elkaar bij vreugde en verdriet. Dat we een gemeente zijn en blijven, die oog en oor hebben voor elkaar!

Namens de taakgroep pastoraat en het pastoresteam.

Ds. Jan Struijk

Herdenkingsconcert OAZE op 4 mei

Op maandag 4 mei geeft projectkoor OAZE om 20.30 uur een herdenkingsconcert in de Jacobuskerk (t.o. de HEMA) in Winterswijk. Aan het concert wordt medewerking verleend door Christine van Ens (zang). Zij zingt veelal als koorlid mee met OAZE en zal op 4 mei een solo voor haar rekening nemen. De muzikale leiding is in handen van Wim Ruessink.

Tijdens het concert is er begeleiding van Jeroen Twisk (piano). Ook speelt Hannah Klein Nibbelink mee op dwarsfluit. Er worden diverse werken gezongen. Zoals *Lacrimosa* (Mozart), *Cantique de Jean Racine* (Fauré), *Prayer for the children* (Kurt Bestor) en *Mag ik dan bij jou* (Claudia de Breij).

Het concert is gratis toegankelijk. Bij de uitgang wordt een bijdrage gevraagd om de kosten te dekken. Het concert vindt plaats in de H. Jacobuskerk, Misterstraat 20, Winterswijk en begint aansluitend aan de dodenherdenking, ca 20.30 uur. OAZE geeft twee concerten op 4 mei. In de middag is er ook een concert, uitsluitend bestemd voor bewoners van woonzorgcentrum De Pelkwijk.

Musica Jacobi met Jazzvesper

Zondagavond 10 mei is er om 19.00 uur een jazzvesper in de Zonnebrinkkerk. Medewerking wordt verleend door Jazz 'N Psalms. Dit jazzkwartet beweegt zich op het raakvlak van jazz en liturgie.

In ballads en uptempo spirituals verklankt Jazz 'N Psalms zielenroerselen en uitbundige, swingende blijdschap. De bezetting is: Johan Klein Nibbelink (zang), Lené te Voortwis (contrabas), Gerben Grooten (slagwerk) en Wim Ruessink (piano). Henk Vis is liturg.

*Jazz 'N Psalms in de Sint Maartenskerk te Elst
Foto: Ruud Otter*

12,5 jaar

Op 14 april jl. was Anita Visser 12,5 jaar in dienst als koster.

We hebben hier op 14 april, met het personeel en College van Kerkrentmeesters, aandacht aan geschonken.

Op zondag 12 april konden ook gemeenteleden haar na de dienst feliciteren.

Wij verwelkomen

Mevr. G. Straver-Mulder, Blauwverver 9

Vanuit Scherpenzeel:
Familie Uilenreef, Walienseweg 48

Vanuit Alphen aan den Rijn:
Dhr. en mevr. Van Veen

Wij hopen dat zij zich spoedig thuis
zullen voelen in onze kerkelijke
gemeente.

HARTELIJK DANK!

Hierbij willen wij onze PGGW
hartelijk bedanken voor het
prachtige bloemstuk dat we in
verband met ons zestigjarig
huwelijk van 18 maart hebben
ontvangen.

Het werd gebracht door wijkmedewerkster Henca
Kruisselbrink.

Het bezoek werd gecombineerd op 26 maart met de
viering van de 85e verjaardag van Marinus.

Hij kreeg namens de wijk een doos met heerlijke
chocolaatjes. MERCI!

Hartelijke groet,

Ans en Marinus ter Horst

Trefpunt nieuws

Dinsdagmiddag 17 maart mochten we onze Paasviering beginnen in de kerkzaal van de Zonnebrinkkerk. Het Duo Amoroso startte met het zingen van een tweetal liederen: *I know that my redeemer liveth* (uit "The Messiah van G.F. Handel) en daarna *Stay with me till the Morning*. (versie van Tom Parker)

Daarna volgde een woord van welkom door ds. Wout Alserda. Met begeleiding op het kerkorgel door Wim Ruessink zongen we daarna lied 561: *O liefde die verborgen zijt*. Na een gebed zongen we lied 600: *Licht ontloken aan het donker*. Daarover ging ook de schriftelezing uit Genesis 1 vers 1 tot en met 5. Daarna zongen we lied 513: *God heeft het eerst woord*, dat daar prachtig op aansloot.

De tweede lezing was uit Marcus 16 vers 1 tot en met 8: het verhaal van de opstanding van Jezus uit het graf.

Nadat het duo Amoroso voor ons het *Alleluia* van Mozart had gezongen volgde de overdenking door ds. Wout Alserda.

Daarna mochten we naar de vertolking van *Jesu, joy of man's desiring* luisteren.

Hierna werd het gedicht voorgelezen: "Alleen zul jij nooit wezen" van Andre F. Troost.

Nadat we samen nog een lied zongen, mochten bidden en luisteren naar nog een prachtig gezongen lied was er eerst pauze in de Zonnezaal met een gezellige, lekkere paasmaaltijd. We hebben de dienst nadien vervolgd met nog een tweetal liederen van het duo Amoroso, een gebed en als slotlied *U zei de Glorie* samen gezongen.

We hebben elkaar goede Paasdagen toegewenst. Een ieder werd bedankt voor de bijdrage aan deze prachtige

Paasviering en bij de uitgang was er nog een kleine Paasattentie.

Als u dit leest hebben we inmiddels onze laatste bijeenkomst van dit Trefpuntseizoen al weer achter de rug, waarover de volgende keer een verslagje. Namens de Trefpuntcommissie,

Ria van der Graaf

Open Joodse Huizen/Huizen van Verzet Winterswijk zondag 26 april

Open Joodse Huizen is een jaarlijks programma van herdenkingsbijeenkomsten in huizen, winkels, scholen en andere plekken waar Joden en verzetsmensen tijdens de Tweede Wereldoorlog woonden en werkten. Wie waren ze? Hoe leefden ze? Waar verschuilden ze zich? En wat is er van hen geworden? De huidige bewoners zetten gastvrij hun deuren open en vertellers presenteren de verhalen. Dat doen ze elk op hun eigen manier: aan de hand van foto's, film, dagboekfragmenten of muziek.

15e editie

Dit jaar vindt de 15e editie van Open Joodse Huizen plaats. In 2011 publiceerde het Parool een lijst met alle adressen in Amsterdam waar tijdens de oorlog Joden woonden. Bewoners van die huizen konden een poster voor hun raam hangen. Zo werd de omvang van het drama zichtbaar gemaakt. Naar aanleiding hiervan bedacht Denise Citroen het idee voor Open Joodse Huizen. Bij de eerste editie in 2012 stelden Amsterdammers hun huizen open voor bezoekers om het verhaal van de toenmalige bewoners te vertellen, inmiddels worden in 24 dorpen en steden in heel Nederland meer dan 110 persoonlijke verhalen verteld.

In Winterswijk voor de 11e keer

Sinds 2016 verzorgt de Werkgroep *Leren van de oorlog* in samenwerking met de *Stichting Winterswijkse Synagoge* voor vertellingen in Winterswijk. Dit jaar zijn er op zondag 26 april van 11.00 uur tot 16.00 uur zes verschillende verhalen te beluisteren en mee te beleven.

De leden van de Joodse Toneelvereniging 'Ons Genoegen' bij het 25-jarig bestaan van de vereniging in 1930

Programma

1. Abraham Gans - zijn leven en werk

Museumfabriek, Laan van Hilbelink 6-10, 7101 WG

Tijd: 11.00 en 12.30 uur

Verteller: Raymund Roos

Abraham Gans (1885-1971) geboren in Aalten woonde zijn schooljaren bij oom David Gans in Winterswijk. Hij was neuroloog/psychiater. Nadat hij in november 1940 was ontheven van zijn functie als lector aan de Leidse Universiteit en begin 1941 werd ontslagen, mocht hij vanaf mei 1941 alleen nog Joodse patiënten behandelen. Gans was gehuwd met een niet-Joodse vrouw. Hij overleefde de oorlog en keerde terug naar Leiden.

2. Het verraad

Terras Krosenbrink, Korenburgerveenweg 7, 7119 AR

Tijd: 12.30 en 14.00 uur

Verteller: Astrid Dekkers

Tijdens een inspectie op 27 november 1942 naar de houtstand in het Korenburgerveen door opzichters van

Natuurmonumenten, werd de schuilplaats van een groep Joodse Winterswijkers ontdekt. Dezelfde dag nog werden de onderduikers door de Winterswijkse politie uit hun schuilplaats opgehaald. Het onderzoek naar deze gebeurtenis loopt nog.

Astrid Dekkers vertelt over de nieuwste ontwikkelingen.

3. Het gevreesde kan elk moment gebeuren

Spoorstraat 33, 7101 GR

Tijd: 11.00 en 12.30 uur

Verteller: Henk Jansen

Tijdens een Joods bal ontmoet Lenie Polak Hartog de Leeuw. Hij is het oudste kind van Abraham de Leeuw en Belia Philip. Hij werkt in het familiebedrijf van zijn vader. De kerkelijke bruiloft vindt plaats op 8 september 1942 in Winterswijk. Op 20 september, onderweg van Vught naar Westerbork, laat Lenie haar vriendin Aaltje weten dat zij en Hartog samen zijn.

4. Sara Wolf overleefde, maar hoe?

De Gallery Meddosestraat 8, 7101 CV

Tijd: 12.30 en 14.00 uur

Verteller: Marieke Driever

Sara Wolf kwam op 25 jarige leeftijd in Winterswijk wonen. Ze trouwde met Jannis de Vos, een katholieke arbeider. Het blijft een raadsel hoe zij als Joodse vrouw W.O. II overleefde. Zij stond op de lijst met 'Joodsche inwoners' die burgemeester Bos in 1942 naar Seys-Inquart stuurde. Er volgde een tweede lijst waar haar naam op stond: 'Opgave gemengde Joodsche huwelijken'.

5. Het gezin Menko

Tuunterstraat 5, 7101 EE

Tijd: 11.00 en 14.00 uur

Verteller: Marian Nijman

Op 31 mei 1938 trouwde de Winterswijker Bernard Menko in Fürstenau met Elisabeth Hamburger. Het echtpaar ging wonen in Winterswijk. Op 28 februari 1940 was het groot feest in huize Menko, want er werd een tweeling geboren: Rose Amalia en Jacob. "Ik heb Betty horen jammeren toen ze het bericht kregen dat ze weg moesten", vertelde toenmalig buurmeisje Henny Bussink later.

6. Joods verenigingsleven (slotbijeenkomst)

Synagoge Spoorstraat 32, 7101GV

Tijd: 16.00 uur

Verteller: Henk Vis

Toneelvereniging 'Ons Genoegen' organiseerde jaarlijkse opvoeringen van vrolijke toneelstukken, met een verloting in de pauze en bal na! Misschien was hun meest legendarische uitvoering wel de revue 'Circus Kolle Kaal' (van 'kol kehille' – de gehele gemeenschap). Van die gemeenschap overleefde nagenoeg niemand de oorlog.

Henk Vis

Inleiding

Op donderdag 26 maart vertrok een groep van zeventien gemeenteleden van de PGGW naar de Kerk De Open Hof in Kampen, waar kerkasiel wordt verleend aan de familie Babayants uit Oezbekistan. Aan deze familie, bestaande uit vader Alexandr, moeder Karina en hun kinderen Aram, Ariana, Amelia en Aleksa, wordt sinds 21 november 2024 kerkasiel verleend.

Deze kinderen zijn in Nederland "geworteld". Dat is de belangrijkste reden om tegen hun uitzetting te protesteren. Recent wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat uitzetting zeer schadelijk kan zijn voor kinderen. Een langdurig verblijf in asielzoekerscentra zorgt voor flinke stress bij kinderen. Dat komt onder andere door langdurige onzekerheid (mogen we blijven?) en regelmatig moeten verhuizen, hetgeen continuïteit in onderwijs en het contact met vriendjes verstoort.

Dit alles is slecht voor de ontwikkeling van hun hersenen. Uitzetting-zeker na enkele jaren-levert nog eens extra schade op in hun ontwikkeling.

Uit een eerder verricht onderzoek is geconcludeerd dat uitzetting van kinderen onder de zes jaar altijd negatief uitpakt en onverantwoord is voor kinderen die al vijf jaar of langer in Nederland wonen. Volgens het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind heeft een kind recht op een continue ontwikkeling – de breuk van uitzetting is daarmee in strijd. In 2019 is besloten tot een generaal kinderpardon, waardoor gezinnen met kinderen die al vijf jaar of langer in de asielprocedure zaten een verblijfsvergunning kregen. Daarbij is ook afgesproken de asielprocedure te versnellen, zodat er niet opnieuw een kinderpardon nodig zou zijn. Helaas is dat niet gelukt...

De achtergrond van de familie Babayants

De familie Babayants vluchtte 12,5 jaar geleden uit Oezbekistan vanwege hun christelijk geloof. In dat land, waar 90% van de bevolking moslim is, worden christenen vaak gediscrimineerd en zelfs vervolgd. Het gezin heeft ruim 12 jaar in diverse AZC's gewoond. De vier kinderen (21, 15, 11 en 4 jaar) zijn in Nederland opgegroeid: de jongste twee zijn hier geboren. Terugkeer naar Oezbekistan

zou betekenen dat zij in een cultuur terechtkomen, die hen volledig vreemd is en waar ze hun geloof nauwelijks kunnen uitoefenen.

De rechtbank besloot op 25 oktober 2024 dat de familie niet langer in Nederland mag blijven. Er loopt nog een procedure over de "worteling" van de kinderen in Nederland, maar het gezin vreest directe uitzetting. De familie koos voor Kerkasiel uit angst om opnieuw vervolgd te worden in Oezbekistan.

Wat betekent kerkasiel praktisch gezien??

Kerkasiel houdt in dat de familie permanent in de kerk verblijft, terwijl er voortdurend kerkdiensten worden georganiseerd. Dit betekent dat de overheid, zolang de diensten (24/7) doorgaan, het gebouw niet mag betreden om de familie op te pakken. Het is een juridische én symbolische actie, waarbij de kerk niet alleen onderdak biedt, maar ook aandacht vraagt voor de schrijnende situatie van vluchtelingen, zoals de familie Babayants.

Kerkdienst verzorgd door de PGGW

De gemeente uit Groenlo-Winterswijk deed op 26 maart voor de vierde keer mee in deze continudiensten. Wij waren ingeroosterd van 12.00 tot 16.00 uur.

Voorafgaand aan de dienst werd een krat, gevuld met koekjes en andere lekkernijen, overhandigd aan de degene die op dat moment "bardienst" had in de hal van de kerk. Deze krat werd gevuld door de deelnemende gemeenteleden. De inhoud ervan is bedoeld voor alle bezoekers, vrijwilligers etc.

In de hal hangt een kaart van Nederland met spelden en briefjes om aan te geven waar men zoal vandaan komt met daarnaast briefjes geprikt van bezoekers uit o.a. Rusland, Polen, Berlijn, Hongkong.

De dienst begon om twaalf uur met de overdracht van de brandende kaars door een predikant uit Nijverdal aan ds Fransien van Keulen.

Deze kaars blijft branden zolang het Kerkasiel zal duren.

Overdracht van de krat met koekjes aan de dienstdoende barvrijwilliger

Overdracht kaars

De kaars blijft branden gedurende de periode van dit kerkasiel

Voorgangers in deze dienst waren ds. Fransien van Keulen en ds. Hanny Wassink met muzikale begeleiding door Wim Ruessink op orgel en piano.

Centraal in deze dienst in de veertigdagentijd stonden de voordracht over de Johannes Passion van J.S. Bach en de kruiswegstaties gemaakt door Leo Dortants met begeleidende teksten.

Er werden liederen gezongen passend bij de reden waarom we in Kampen bij elkaar waren, delen uit Psalm 84 werden gelezen en gezongen en Wim Ruessink vertelde over de achtergrond van het ontstaan van de Johannes Passion. Er werden fragmenten getoond en ten gehore gebracht.

Na afloop van deze interessante voordracht werd een Agapè maaltijd gehouden:

Agapè is het Griekse woord voor liefde: een liefdemaal ofwel een gemeenschappelijke maaltijd, waarbij we de door eenieder meegebrachte lunch met elkaar deelden en zo de onderlinge band benadrukten.

Voorafgaand zongen we het Agapèlied (Lied 636) waarvan vers 4 luidt:

*Maaltijd van delen, laten we geven.
Aandacht en warmte aan elkaar,
Tijd en geduld, een stil gebaar,
Woorden waarmee je voort kunt in 't leven.*

Vervolgens werden de kruisweg getoond bestaande uit 15 staties, vervaardigd door Leo Dortants begeleid door bijpassende teksten, die werden voorgelezen door de aanwezige gemeenteleden.

Leo Dortants is een psychiatrische patiënt die jarenlang zelf een zwaar kruis heeft gedragen door zijn ziekte. Het lijden heeft hij vormgegeven in 15 afbeeldingen. In de teksten, die

geschreven zijn door de ziekenhuis pastores, wordt het lijden van Jezus gekoppeld aan het lijden dat mensen soms meemaken. Deze kruisweg gaat over lijden en ook over het leven: hoe met het lijden te leven, hoe ermee om te gaan. Het lijden van Jezus, verwoord en verbeeld in deze kruisweg kan hoop geven en steun, óók wanneer het leven tegen zit. De teksten werden voorgelezen door al onze aanwezige gemeenteleden, afgewisseld met stilte momenten en muziek uit 'Via Crucis' van Franz Liszt, gespeeld op de piano.

De afbeeldingen van de staties werden getoond op een groot scherm.

Na afloop van deze indrukwekkende dienst werd de brandende kaars door Fransien overgedragen aan onze opvolgers uit Amersfoort en omstreken, waarna we weer naar Winterswijk huiswaarts keerden.

Barbara en Henk Poot bleven nog een paar uur in de kerk in verband met bardienst en de familie Babayants blijft nog hoelang...

Hartelijk dank aan de organisatoren (Fransien, Hanny, Wim alsmede Barbara en Henk Poot) van deze indrukwekkende dienst die nog lange tijd in je hart doorwerkt. En natuurlijk dank aan alle gemeenteleden die aanwezig waren en actief meededen.

Tot slot een gedicht van Aram Babayants de oudste zoon, op 26 maart 488 dagen binnen:

*Ooit komt een dag dat ik weer naar buiten mag,
Waar wind mijn wangen kust en ik weer kan zeggen: dag!
Maar tot die dag blijf ik dromen, stil, met kracht,
Vertrouwend op de morgen die langzaam naar me lacht.*

*De zon die zal weer schijnen op mijn gezicht, zo zacht,
En vreugde die zal bloeien uit een lange, stille nacht.
De deuren die gaan open, met al die mensen vol met kracht.
Ik tel de dagen rustig, elk uur dat langzaam gaat,
Want echt, ik kan niet wachten op die ene dag.
Want ooit komt de die dag - dat ik weer naar buiten mag.*

Willem van den Berg

Wim vertelt over de achtergrond van het ontstaan van de Johannes Passion

De Agapèmaaltijd

De laatste statie: Jezus verrijst uit het graf

Overdracht van de kaars aan de volgende groep

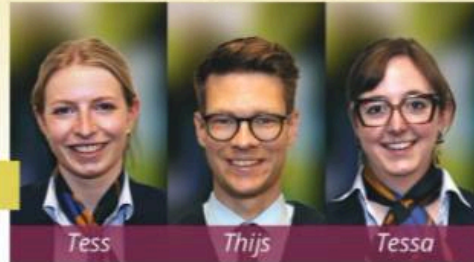
GUV Uitvaartzorg

Persoonlijk, betrokken en dichtbij

Onze Winterswijkse uitvaartbegeleiders:

- Één vertrouwd aanspreekpunt
- Alle tijd en oprechte aandacht voor u
- De beste zorg tegen de laagste tarieven
- Dag en nacht écht bereikbaar voor u

Bel daarom áltijd eerst GUV!

Wij maken graag vrijblijvend een afspraak met u.

T 0543 - 491270 (24/7) www.guv.nl

GUV kan de uitvaart ook verzorgen als u elders verzekerd bent!

GUV
Persoonlijk, betrokken en dichtbij

**WIKKERINK
AUTOSERVICE B.V**

LEASEPROF
SERVICE CENTERS

carprof
Garage voor alle merken

RONDWEG-ZUID 50, WINTERSWIJK 0543-517380

WWW.WIKKERINK-AUTOSERVICE.NL

De komende weken zijn weer vol belangrijke momenten. Naast de zondagen zijn er nog enkele vermeldenswaardige datums.

Op **26 april** lezen we Ps. 23 en Joh. 10: 1-10. Er is, denk ik, geen bekender Bijbels beeld te vinden dan dat van de Herder en zijn schapen. Schapen zijn grappige dieren: bij een kudde, met een herder en een hond, kun je zien, dat de schapen alle kanten op willen. En de hond heeft het er maar druk mee, om ze wat bij elkaar te houden. Met recht een hondenbaan. Dankzij dat werk volgen de schapen hun herder. Dat is de diepste betekenis van wat wij zelf mogen doen in het geheel van de kerk: zorgen dat de schapen blijven op het spoor van hun Herder.

Op **27 april** vieren we **Koningsdag** en op **1 mei** richt de schijnwerper zich even op de betekenis van alle arbeid, die verricht wordt door mensen, maar vaak niet op waar de wordt geschat en beloond.

Op **3 mei** lezen we Joh. 14: 1-14 en 1 Petrus 2: 1-10. Daar wordt ook dat beeld van de arbeid gebruikt. Over mensen als stenen die soms struikelblok zijn, maar ook een dragende hoeksteen kunnen zijn. Hoe dat kan, zegt het evangelie van deze zondag, leven in het vertrouwen, dat Jezus ons de weg wijst.

De **4e en 5e mei** zijn in ons volk bijzondere data. Herinneringen aan "de" oorlog zijn nog altijd aangrijpend. En des te meer zien we daardoor de betekenis van vrede. Ook in al de brandpunten van deze tijd. En de verantwoordelijkheid die wereldleiders hebben om die vrede tot stand te brengen.

Op **10 mei** (ook een gedenkwaardige dag sinds 1940) lezen we Joh. 16: 16-24 en 1 Petr. 3: 8-18. In het evangelie wordt verwezen naar de zekerheid, dat, hoewel Jezus uit hun midden weg zal zijn, Hij toch het vertrouwen van

zijn leerlingen niet zal beschamen. Vanuit dat vertrouwen kunnen zij verder, op de weg van het geloof in Gods toekomst.

Op **14 mei, Hemelvaart**, staan op het leesrooster Psalmen als 47 en 93. En in Lk. 24: 49-53 lezen we over Gods koningschap, waarbij Jezus "hoog" in ere is, weergegeven in het beeld van de hemelvaart. Een beeld dat in de wereld van het Eerste Testament ook voor komt om de bijzondere relatie van de "verhevene" met God te tekenen.

Op **17 mei** lezen we Joh. 17: 1-13 (of 1-26, het hele hoofdstuk). De laatste zondag voor Pinksteren heeft vanouds de naam "Wezenzondag". Daarmee wordt het gevoel aangeduid, dat we vaak denken, er alleen voor te staan in het leven. Jezus is weg, en wat zie je nou helemaal van Gods toekomst? Zijn we niet in de steek gelaten? En dan lezen we dat zo intieme gebed uit het evangelie, om te horen, dat we geborgen zijn in Gods hand, gedragen door de voorbede van Jezus. Daar moeten en kunnen we het mee doen.

ds. Fokko Helder

Vandaag lezen wij

April

zo	26	Jesaja 43: 22-28
ma	27	Jesaja 44: 1-8
di	28	Jesaja 44: 9-20
wo	29	Jesaja 44: 21-28
do	30	Jesaja 45: 1-13

Mei

vr	1	Jesaja 45: 14-19
za	2	Jesaja 45: 20-25
zo	3	Hebreeën 8: 1-6
ma	4	Hebreeën 8: 7-13
di	5	Hebreeën 9: 1-14
wo	6	Hebreeën 9: 15-28
do	7	Psalm 39
vr	8	1 Petrus 2: 11-17
za	9	1 Petrus 2: 18-25

zo	10	1 Petrus 3: 1-12
ma	11	1 Petrus 3: 13-22
di	12	Hebreeën 10: 1-10
wo	13	Hebreeën 10: 11-18
do	14	Hebreeën 10: 19-25
vr	15	Hebreeën 10: 26-39
za	16	1 Petrus 4: 1-11

zo	17	1 Petrus 4: 12-19
ma	18	1 Petrus 5: 1-14
di	19	Psalm 47
wo	20	Hebreeën 11: 1-12
do	21	Hebreeën 11: 13-22
vr	22	Hebreeën 11: 23-40
za	23	Hebreeën 12: 1-13

Zondag 5 april Eerste Paasdag

De Zonnezaal was goed bezet met vroege ontbijtbezoekers. Een fijn begin van deze Paasochtend en leuk om samen aan tafel te zitten.

In een volle kerkzaal werden we verwelkomd door onze PGW-band die enthousiast *Mijn Verlosser leeft* speelt en zo de handen van de kerkgangers op elkaar kreeg! Ook zongen we *Christus onze heer verrees* met aansluitend een woord van welkom, speciaal aan de doopouders Lieke en Dennis Bovenschen. Na het zingen van lied 637: *O Vlam van Pasen steek ons aan de Heer is waarlijk opgestaan*, hield dominee Wout Alserda een kort openingswoord. Staande bij de Paaskaars vertelde hij dat deze tijdens de Paaswake in een plechtige optocht was binnengebracht. "Moge deze vlam in ons ontsteken het licht van Gods aanwezigheid, vuur van betrokkenheid op elkaar."

We wensten de mensen om ons heen een **Gezegend Pasen**. De dominee bad met ons: "O God vul ons leven met uw woord, uw Geest, uw vonk van inspiratie, opdat ook wij kunnen opstaan en herleven."

Dorien vertelde over de belevingsroute, die voor de dienst gelopen kon worden.

Het Paasverhaal werd voorgelezen door Susan: De man keek Maria aan en zei: "Maria herken je me niet meer?" Toen zag ze het en riep: "**Je leeft, je leeft**".

De kinderen vertrokken naar de kindernevendienst en de band speelde het prachtige: *Easter Halleluja - Jesus Christ has risen. Halleluja!*

In de overdenking vertelde de dominee dat Maria geen afscheid had kunnen nemen van Jezus, ze bleef alleen met haar verdriet. Het wordt pas echt Pasen voor Maria als haar naam wordt genoemd, dan weet zij dat ze er nog steeds toe doet bij God. Het speciale van Pasen is: **Gods liefde, gaat verder**. Pasen is van oudsher het ideale moment om te dopen. Het noemen van de naam, zoals Jesus Maria van Magdala bij haar naam noemt, zo noem ik de dopeling bij haar naam, namens God. Alsof God zelf de naam noemt. Zodat wij mogen zijn wie we zijn, omdat hij ons kent zoals wij zijn.

Het lied: *Nu dat jij er bent* werd gezongen terwijl de dopeling naar binnen werd gebracht, omringd door de kindernevendienstkinderen. De dominee vraagt hen: "Wat hebben jullie gedaan?" Antwoord: "Zaadjes in potjes met aarde gestopt en de potjes versierd". "En waarom is dat mooie kindje met jullie meegekomen?" "Om te dopen",

werd er geantwoord. Toen vertelde de dominee dat deze ouders hun kind aan God willen toevertrouwen, ze zeggen en beloven dat hun dochter bij hen hoort en ook bij God.

Als je naar God vraagt, vertellen wij je van Jezus.
Als je naar de dood vraagt vertellen wij je van het leven.
Als je vraagt waar je vandaan komt dan zullen we zegen uit de wereld van de liefde.

De dominee vroeg de ouders: "Willen jullie dat jullie dochter gedoopt wordt in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest?" Lieke en Dennis bevestigden dit en gaven aan dat hun dochter **Saar Theresia** genoemd zal worden. "Moge haar naam geschreven staan in de palm van Gods hand." Lieke en dochter Isa ontstaken de doopkaars aan de paaskaars.
De dominee ging ons voor in gebed en we zongen lied 344: *Wij geloven dat de Geest ook nog heden de wereld en onszelf geneest.*

"Zo is de naam van Saar nu verbonden met de naam van God. Beloven jullie haar op te voeden in de Geest van het evangelie van Jezus Christus en haar in liefde trouw te blijven?"

We zingen: *De Here zegent jou - Hij schijnt zijn licht over jouw leven en wil dicht bij je zijn. Hij zal zijn vrede aan je geven.*

Van de ouderling kreeg Saar een Bijbel, van de kinderen een boek en een sliert vlaggetjes met de naam Saar erop. We sloten af met danken en bidden: "Op deze dag van het licht zeggen wij U dank, O God. Wij bidden voor hen voor wie de lijdens tijd nog steeds niet voorbij is. Voor de doopouders en alle opvoeders en kinderen. Amen." Samen zongen we *het Onze Vader* uit het liedboek. Tijdens de collecte zong de band: *Ik wens jou - een muur voor de wind en een vuur voor de kou.*

Als afsluiting van deze feestelijke Paasviering, waarbij ook zo'n 250 leden de dienst thuis meebelebden, zongen we: *U zij de glorie opgestane Heer.*

Corrie Janssen

Centrum, Huininkmaat/Bomenbuurt, Kotten/Brinkheurne/Ratum, Pelkwijk, Woold, Zuilenes

Vacant

In het pastoresteam hebben we afgesproken, dat bij Petra gemeld kan worden, wie bezoek wenst. Dat kunt u natuurlijk zelf melden per telefoon of mail, maar ook anderen kunnen haar melden, wie volgens u huisbezoek wenst (kijk voor contactgegevens onder wijk D).

Daarna bespreken wij als pastores en ook met de wijkmedewerkers wie het bezoek op zich neemt. In noodgevallen kunt u altijd één van ons bellen. Zo hopen we komende tijd te blijven omzien naar elkaar!

Namens het pastoresteam een hartelijke groet.

Jan Struijk

1 Bargerbosch, Miste/Corle, De Pas, Windmolenveld 2 Oostervoort/De Rikker, Scholtenenk/Hakkelerkamp Groenlo

Ds. W. Alserda

Groenloseweg 46
7101 AJ Winterswijk
tel. 06 - 18 72 59 26
woutalserda@gmail.com

Met een goed gevoel kijk ik terug op de diensten in de Stille Week. De diensten werden goed bezocht. Fijn was het om op Witte Donderdag met zijn allen het avondmaal te vieren. Het geeft toch een extra dimensie. In leegte en stilte verlieten we die avond de kerk.

Op Goede Vrijdag kwamen we om 19.00 uur weer bij elkaar. Zoals de dienst op donderdag was geëindigd, begon de dienst ook nu weer: in stilte. Het lijdensverhaal werd deze avond gelezen en gezongen door de Zonnebrinkcantorij en een paar solisten.. Het was prachtig. Indrukwekkend was ook dit jaar weer het uitdragen van de paaskaars naar het kruis en de Goede Vrijdaggebeden bij het kruis waarin we het lijden van deze tijd noemden. In stilte verlieten we weer de kerk.

Op zaterdagavond werd het Licht tijdens de Paaswake weer binnengedragen Het Licht was met Goede Vrijdag niet verdwenen! We hebben dit licht in de kring aan elkaar doorgegeven en vervolgens ons geloof beleden.

Op Paasmorgen werd in een zeer goed gevulde kerk tijdens de Young&Heart viering het Paasverhaal gelezen en ook de doop bediend. Toch wel bijzonder om op deze ochtend te dopen en vooral de naam van het gedoopte kind uit te spreken zoals ook bij Maria haar naam weer werd genoemd.

Het was goed. Dat hoorde ik de weken na Pasen regelmatig. Fijn dat we zo hét feest van de kerk weer hebben kunnen en mogen vieren. En vooral ook dank aan iedereen die deze vieringen mogelijk hebben gemaakt!

Donderdag 14 mei vieren we de Hemelvaart van Christus. Velen nemen dan ook de vrijdag erna nog vrij en dan heb je een paar dagen vakantie. Liturgisch gezien is en blijft Hemelvaart een hoogfeest. Daarom komen we op deze donderdag ook bij elkaar, in een soort van ochtendgebed. Deze donderdag gedenken we de hemelvaart van Jezus. Het is niet altijd eenvoudig om goed en begrijpelijk uit te leggen waar het bij de hemelvaart precies om gaat. Zo simpel als het hemelvaartsverhaal verteld wordt, is het voor de meeste mensen vaak niet. Uit onderzoek blijkt dat Hemelvaartsdag de minst bekende is van de christelijke feesten. We zien wel hoe ver we komen. In ieder geval lezen we uit het boekje 'De handelingen van de Apostelen', hoofdstuk 1 de verzen 1 t/m 11. Op dit moment van schrijven is nog niet helemaal duidelijk of we het ochtendgebed in de Zonnebrinkkerk houden of op een andere locatie. Houd dus de Zondagsbrief in de gaten. U bent in ieder geval van harte welkom!

Ds. Wout Alserda

Huppel, Henxel, Meddo

Elders in dit blad vind u een artikel over het bezoekwerk, dat anders zal worden per 1 januari 2027. Verandering is noodzakelijk, maar zeker niet altijd fijn! 'We weten wel, wat we hebben, maar niet wat we krijgen', zo zeggen we dan.

Dat geldt natuurlijk ook voor ons leven. Vanaf dat we geboren worden, zijn er altijd momenten van grote veranderingen: de eerste keer naar school, het huis uit gaan, de eerste baan, nieuwe relaties, scheiden. En bij het ouder worden zijn kan het zijn, dat iemand moet verhuizen, meer zorg nodig heeft... Zo hebben een leven lang om te leren gaan met veranderingen en ons over te geven aan wat op ons pad komt.

Bij al die veranderingen, zeker als het lastig is, willen we omzien naar elkaar! Daarvoor kunt u altijd contact opnemen met ons, bezoekmedewerkers en ons pastores!

wijk C

Ds. Jan Struijk

Ds. J.S. Struijk

Grotestraat 48
7151 BD Eibergen
tel. 0545 - 47 29 87
j.struijk@pggw.nl

Woon(zorg)centra De Pelkwijk, Wamelinkhof, Sleswijk, De Berkhof, De Molenaar, Vredense Hof, Homansbos, St. Elisabethgaarde, Prins Hendrikhuis, leden buiten Winterswijk Balinkes, Hazelder

Pastoraat bij tijdelijk verblijf in Pronswede en groepswoonings Goorweg 12 en 12a: eigen predikant of kerkelijk werker.

Ouderenpastor P.M. Veerbeek

tel. 06 - 22 61 09 57
petraveerbeek@pggw.nl

Voorzitter: Chris Wijnveen

Joh. Vermeerstraat 3
tel. 51 53 07
chwijnveen@live.nl

wijk D

Giften

Wijk A

Hartelijk dank voor navolgende giften voor de wijkkas: via Ine Sandmann € 20,=; via Barbara Poot € 10,=; via Hennie Toebes € 10,=; via Annie Luiten € 20,= en € 5,= en via Anita Jentink € 10,=.

Met vriendelijke groet,

Annie Klein Brinke

Wijk B1

Onderstaande giften mochten wij weer ontvangen: Via Gerda Lichtenberg € 10,= voor de wijkkas en via Bert Mallegrom eveneens € 10,= voor de wijkkas. Via Cobi Jentink € 20,= voor de kerk. Allen hartelijk dank hiervoor. Met vriendelijke groeten,

Cobi Jentink

Wijk C

Via Anke Hoitink € 10,= en Hermien Boeijink € 20,= ontvangen.

Hartelijk dank voor de giften.

Groet

Sandrien Huiskamp

Wijk D

In de afgelopen periode is er een gift binnengekomen van € 20,= via Henca Kruisselbrink.

Hartelijke dank voor uw gift.

Met vriendelijke groet,

Mieke Hermsen-Grevers

Bedankt!

EBBERS MECHANISATIE BV **HUISKAMP b.v.**
WINTERSWIJK

Waliënweg 44
Winterswijk Huppel
0543 - 562 355
www.ebberswebshop.nl

MASSEY FERGUSON Husqvarna

Bouwbedrijf

HENGEVELD

Voor al uw verbouw,
nieuwbouw en onderhoudswerk

Winterswijk

Ook voor 3-D ontwerp

Brinkeweg 23 Winterswijk T 0543 - 565217 www.hengeveldbouw.nl

Dienke Nijboer
UITVAARTBEGELEIDING

*Persoonlijk
betrokken*

Vormgeven aan een afscheid, samen met u, ongeacht óf, waar en hoe u verzekerd bent.

06 - 36 49 33 46 info@dienkenijboer.nl www.dienkenijboer.nl

**Groencentrum
Wenninkhof nog groter**

Een uitbreiding zorgt voor
een nog ruimer assortiment
planten en aanverwante
artikelen!

**Nieuwsgierig??
Breng ons een bezoekje**

**HOVENIERS & GROECENTRUM
WENNINKHOF**

Hoerinkstegge 5 Winterswijk-Meddo T: 0543-569 302

t&m

Timmermans & Mulder
BLOEMENSPECTAALZAAK - CADEAUS
Misterstraat 49, Winterswijk, tel. 0543-512403
E-mail timmermaansenmulder@hetnet.nl

Pioniersplek Klimop

Leander Grooten (pionier)

Spoorstraat 25
7101 GP Winterswijk
tel. 06 - 14 84 78 18
Klimopwinterswijk@gmail.com

Sarah Pietersz

Hoi allemaal. Mijn naam is Sarah, 21 jaar oud en ik kom uit Winterswijk. Op dit moment volg ik de studie Social Work aan Capabel Onderwijs in Hengelo. Ik loop mijn jaarstage bij Klimop voor 16 uur in de week. Je kunt mij tegenkomen op donderrdagen en de vrijdagden. Zie ook mijn foto hier, zodat je me herkent. Leuk om je binnenkort bij Klimop te zien!

Groetjes Sarah

Hartverwarmend

Tot mijn verheugende schrik constateerde ik dat we 35 medewerkers tellen. Ze werken allemaal op hun eigen manier mee aan de gemeenschap van Klimop. Met hart en ziel, met hoofd en/of handen. Iedereen is daarin een schakeltje, groot of klein, om te komen tot wat we voor ogen hebben: een bloeiende plek waar ruimte is voor elkaar, voor betekenisgeving en voor ontmoeting van mens tot mens. En waar we de dingen samen doen.

Na bijna 5 jaar een pioniersplek, komen we in de fase van 'vastere vormen' die om organisatie vragen. Zo is er een groeiende behoefte aan samen eten, wat een

uitdaging geeft mensen te herbergen en om te koken.

Wilt u, met bijvoorbeeld een vriend(in), buurman of partner, eens koken voor 20-30 personen? Dat stellen wij erg op prijs! Ik hoop dat u deze oproep leest en iets kan betekenen voor deze speciale plek.

Pastoraal werk

Persoonlijk bericht van mijn kant: per 1 mei ben ik naast mijn pionierswerk voor de PGGW ook werkzaam als pastoraal kerkelijk werker voor de Protestantse Gemeente Didam, waar ik op 10 mei wordt ingezegend.

Groet Leander

Overzicht activiteiten Klimop

Maandag	19.30 - 22.00 uur	Spelletjesavond (ongedwongen spellen spelen met volwassenen)
Dinsdag	09.30 - 12.00 uur	Inloop & Ontmoeting
Dinsdag	09.30 - 12.00 uur	Tuinactiviteiten
2e dinsdag van de maand	19.30 - 21.00 uur	Zinzoekers
Donderdag	10.30 - 12.00 uur	Ik wil Nederlands leren!
Donderdag	13.30 - 16.00 uur	"Kletsproat en droad" handwerk ontmoeting
Vrijdag	09.30 - 12.00 uur	Inloop & Ontmoeting
Vrijdag	18.00 - 19.30 uur	Warme maaltijd
Vrijdag	19.45 - 20.00 uur	Weekafsluiting

Opbrengst collecten kerkdiensten 1e kwartaal 2026

Begraafplaats	39,51
Bloemencommissie	229,37
Diaconie	799,57
Hospice de Lelie	241,38
IKA vakantieweken	242,62
Jeugdwerk	386,72
Kerk	1.435,61
Kerkmuziek	186,07
KIA voorjaarszending	181,02
KIA werelddiaconaat	277,30
KIA zending	41,35
Klimop	10,00
Moldavie	1.429,05
Ouderenpastoraat	225,23
PKN palmpasen	159,40
Sociaal Steunpunt	309,50
	<hr/>
	6.193,70

De Kerkenraad kwam bijeen ...

... op 19 maart 2026 en had heel wat te bespreken. Hierover spraken wij:

Jacobskerk

De **secco's** worden gerestaureerd, vervolgens worden de **vensters** één voor één gerenoveerd en verduurzaamd. De andere **werkzaamheden** (asbestverwijdering, nieuw verwarmingssysteem en de transformatie) kunnen uitgevoerd worden als de **vergunning** is verleend. De verwachting is nu dat we tot **eind 2027** nodig hebben om het geheel voltooid te hebben.

Vorbereiding beroepingswerk

Oproepen voor de **tijdelijke voorziening** hebben tot heden **geen resultaat** gehad. Nu schakelen wij de **mobilitieitspool** van de PKN in. Om een predikant te kunnen beroepen hebben we eerst **toestemming nodig** van de classis, in de kerk heet dit: de **solvabiliteitsverklaring** aanvragen. Dit is in gang gezet. Vanaf de maand april gaat de aandacht uit naar het vinden van leden van de **beroepingscommissie**. A.u.b. namen aandragen bij de scriba: kerkenraad@pggw.nl

Nieuw beleid

De werkgroep heeft de **missie en visie** van de PGGW geformuleerd. In de kerkenraadsvergadering d.d. 16 april wordt het **beleidsplan** besproken. Gaat dit goed, dan kan het plan tijdens de **gemeentevergadering** in mei met de gemeentelieden worden gedeeld.

Regionale kerkenraad

Tot onze grote teleurstelling heeft de PG Ruurlo-Barchem de **samenwerking** met de PGER en PGGW **opgezegd**. De PGGW en de PGER hebben een brief verzonden waarin de teleurstelling wordt uitgesproken. Op 16 april sprak de Kerkenraad over de gewenste toekomstige ontwikkelingen, samenwerking met Eibergen-Rekken.

Klimop

De pionier, Leander Grooten en de Klimop-denktank vragen om **kaders voor de toekomst**. Er is overleg vanaf 19 maart 2026.

Collecterooster 2026

Deze is **goedgekeurd**.

Reacties

De reacties n.a.v. de in **Kerkenwerk** gepubliceerde **brief** van PGGW over **Israël, Gaza en Westelijke Jordaanoever** worden besproken. Er is aandacht voor de **verontruste leden** (predikant en scriba) en op de gemeenteavond komt het **handelen van de kerkenraad** aan de orde: wat moet besproken worden via raadpleging, wat kan de Kerkenraad vanuit de eigen verantwoording doen. De PKN heeft in algemene bewoordingen gereageerd. Deze brief is gepubliceerd in de laatste editie van **Kerkenwerk**.

Diaconie

Het **kerkasiel** in Kampen: op 26 maart heeft een delegatie meegewerkt aan de doorgaande kerkdienst. De Diaconie doneerde hiervoor. Twee diakenen, **Riek Tolkamp** en **Jan Klein Wolterink** leggen hun ambt neer. Naar **nieuwe diakenen** wordt gezocht.

Kerkrentmeesters

De **Zonnebrinkkerk** krijgt de periodieke **onderhoudsschilderbeurt**. Ook is er een nieuwe **beamer** nodig voor de Zonnebrinkkerk. De opbrengst van de **Actie Kerkbalans**: de bijdragen over 2025 zijn bijna voor 100% ontvangen. De **toezegging** voor 2026 is volgens de meerjarenraming.

Pastoraat

I.v.m. de onhoudbaarheid van de huidige indeling worden de **wijken opgeheven** en wordt er gewerkt aan een **nieuwe opzet** per 1-1-2027: zo komt er aandacht voor 80+ in de vorm van gezamenlijke verjaardagen: 1 x per halfjaar, aandacht voor doelgroepen 'nieuwkomers', ziekte en rouw, jubilea, bezoek op verzoek. In het Ouderenpastoraat en pastoraat Groenlo komen **geen wijzigingen**. De taakgroep werkt dit verder uit, informeert de kerkenraad en maakt een **presentatie** voor de **gemeenteavond in mei**.

Sjaak Stans, scriba

Volgende kerkenraadsvergadering

21 mei, 19.30 uur

De vergaderingen vinden plaats in het Zonnebrink Centrum.

Toehoorders van harte welkom!

Zondagsbrief

Kopij voor de Zondagsbrief uiterlijk donderdags vóór 19.00 uur inleveren, per e-mail: zondagsbrief@pggw.nl

U kunt zich aanmelden voor digitale ontvangst van de Zondagsbrief, zie www.pggw.nl (via het menu **PGW Media** en dan **Zondagsbrief**). U ziet ook hoe u wijzigingen in uw e-mailadres kunt doorgeven.

Uitnodiging gemeentevergadering

11 mei 2026, 19.30 uur

Zonnebrinkkerk

De Kerkenraad nodigt alle PGGW-leden uit voor de gemeentevergadering.

De agenda:

- * **het spreken van de Kerkenraad:** welke kerkenraadsacties vereisen de raadpleging van de kerkelijke gemeente, wat kan de Kerkenraad vanuit de eigen verantwoording doen
- * **beleidsplan PGGW** voor de periode **2026 - 2030:** hoe bereiden we ons voor op de toekomst als kerkelijke gemeente?
- * **regionale kerkenraad:** de Protestantse Gemeente Ruurlo Barchem heeft zich teruggetrokken uit het proces om een regionale kerkenraad te vormen. Wat zijn de gevolgen van deze ontwikkeling?

Komt allen, de koffie/thee staat klaar vanaf **19.00 uur.**

De Kerkenraad

Van de Diaconie

Het duurde even, maar hier komt dan eindelijk weer een bericht van de Diaconie. Door omstandigheden is het nu een paar keer voorgekomen dat er niets van de Diaconie in **Kerkenwerk** stond.

Er was ook niet zoveel te vertellen, alles gaat gewoon door en we hebben wel vergaderingen, maar ook daar zijn geen noemenswaardige feiten te behandelen.

Alleen is het wel zo dat we in september **afscheid** nemen van twee diakenen. Jammer. **Riek Tolkamp** en **Jan Klein Wolterink** hebben ons verteld dat ze niet langer als diaken verder willen. Jan heeft, als diaken afkomstig uit Groenlo, er heel veel jaren op zitten en wil nu een beetje vrijheid om zijn eigen leven te leiden en Riek voelt zich lichamelijk niet altijd in staat om de Diaconie te ondersteunen.

Dat betekent dat wij **op zoek** moeten naar een diaken uit Groenlo en naar iemand uit Winterswijk. Misschien gaan we u wel benaderen? Wilt u ons meehelpen? We hebben een heel gezellige en hardwerkende groep.

Vorige week was het Pasen, een erg drukke week voor predikanten, kosters en ambtsdragers. Maar het was een prachtige week met de vele diensten. Ik wil toch iedereen en dan vooral de predikanten (inclusief Petra) bedanken voor hun inzet.

Ook zijn er weer een aantal mensen vanuit Winterswijk naar Kampen geweest om daar een kerkdienst te verzorgen in verband met het gezin dat daar in een kerk verblijft. Ook deze mensen wil ik bedanken voor hun inzet. Dat mag ook wel eens genoemd worden. Het was daar in Kampen een erg mooie dienst, kreeg ik te horen.

We gaan nu op naar Pinksteren. Het weer wordt beter en de zon zal zich meer laten zien. Laat ook de zon en het Licht in uw leven binnen. We hebben dat allemaal hard nodig.

Met een hartelijke groet,

Gerda Osinga, voorzitter van de Diaconie

Kerkbalans

Toegezegd 2026: € 328.459,=
Ontvangen per 8 april: € 121.120,=
Dat is **36,9 %**.

**THOMA
POST**
 makelaars

**Bekende gezichten
en vertrouwde service**

Aankoop | Verkoop | Taxaties | Advies | Verhuisservice

Burgemeester Bosmastraat 2d - 7101 DG Winterswijk - 0543 51 61 51 - www.thomapost.nl

de **STRUKER**

 Winterswijk

Vakmanschap in
keukens & badkamers

Annie van Huet Lindeman - Droppers

6 december 1938 – 11 februari 2026

Woensdag 18 februari werd in de Zonnebrinkkerk een dankdienst gehouden waarin afscheid werd genomen van Annie, sinds tien maanden weduwe van Jan van Huet Lindeman. Na een kort ziekbed overleed zij op 87-jarige leeftijd in alle rust in aanwezigheid van een paar van haar kinderen.

Annie werd op 6 december 1938 geboren in Halle. Ze liep stage op een boerderij in het Woold en daar leerde ze Jan kennen. In 1962 trouwden ze en uit hun huwelijk werden zes kinderen geboren. De familie breidde daarna uit en Annie was de trotse oma van zestien kleinkinderen en overgrootmoeder van elf achterkleinkinderen.

In de jaren dat de kinderen werden geboren hielp Annie volop mee op de boerderij. Er was een grote groentetuin met mais, tuinbonen, rabarber en heel veel bessen, waar sap van werd gemaakt. Er was niet veel tijd voor hobby's of ontspanning, Annie was eigenlijk altijd bezig met 'nuttige' dingen.

Toen de boerderij niet meer in bedrijf was, verhuisde Annie met Jan naar Winterswijk waar ze met veel plezier aan de Sambergweg hebben gewoond. Er was nu ook tijd voor andere zaken, het er op uit-

trekken met de caravan, het bezoeken van familie in Engeland en Canada.

Annie is een aantal jaren ouderling geweest in de kerk en deed dit met veel toewijding. Ook genoot ze jarenlang van het vrijwilligerswerk bij de Voedselbank, hielp ze met het ophalen van mensen voor de kerkdienst in De Pronseweide. Haar liefde voor het koken kon ze kwijt door bij Klimop op vrijdagavond voor een grote groep mensen te koken.

Tijdens de dankdienst werd met dankbaarheid teruggekeken op haar leven. Kenmerkend was hoe dienstbaar en zorgzaam ze was. Er werd stilgestaan bij de woorden van Psalm 121, een pelgrimslied: *'Ik sla mijn ogen op naar de bergen. Van waar komt mijn hulp? Mijn hulp komt van de Heer, die hemel en aarde gemaakt heeft.'*

Annie voelde zich een pelgrim, onderweg naar het beloofde land. Op de reis door het leven stelde zij haar vertrouwen op haar Heer en God. Annie wist dat haar leven geborgen was in Zijn hand en dat ze bij Hem thuis mocht komen.

Gerrit van de Kamp

Dora Johanna Tenkink – te Paske

15 november 1930 – 24 maart 2026

Op woensdag 1 april namen we, tijdens een dankdienst voor het leven, afscheid van Dora. Ze mocht 95 jaar oud worden.

Dora werd geboren op 't Bokkel, in Barlo, Aalten. Na de lagere school ging Dora naar de huishoudschool in Winterswijk. Daar raakte ze bevriend met Jansje Tenkink uit Kotten, die een oudere broer had, Gerrit. De vonk sloeg over tussen Dora en Gerrit en op 9 mei 1957 trouwden ze en trokken in op de boerderij in Kotten.

In de loop van de jaren werden Dora en Gerrit de ouders van vijf kinderen, later volgden de partners en klein- en achterkleinkinderen.

Dora was een boerin in hart en nieren. Zowel in het voorhuis als achterhuis deed ze het boerenwerk met plezier. Maar het liefste was ze buiten, in de tuin. Ze hield van alles wat groeide en bloeide, van bloemen en struiken tot de groentetuin.

En ook was ze graag bij de beesten, daar had ze gevoel voor. Als één van de beesten iets mankeer-

de, probeerde ze het eerst via de homeopathische weg. Leverde dat geen resultaat op, werd de veearts erbij geroepen.

Dora was een actieve vrouw, met een groot sociaal netwerk. Ze was ruimdenkend en respectvol tegen mens en dier.

De laatste jaren waren moeilijk voor Dora, haar leven was voltooid.

Nadat ze corona kreeg, was ze zoveel spierkracht kwijt, dat ze niet meer kon blijven wonen op de grote boerderij in Kotten.

Ze verhuisde naar de Vredense Hof en daar is ze rustig uit het aardse leven weggeleden.

Bij haar afscheid lazen we Psalm 23, over God die als een herder voor ons zorgt. Hij verliest ons nooit uit het oog.

Mogen de vele herinneringen en Gods liefdevolle nabijheid tot troost zijn voor allen die Dora missen.

Petra Veerbeek

Agenda

April

26 Open Joodse huizen * diverse locaties en tijdstippen

Mei

4	20.30 uur	Herdenkingsconcert OAZE *	Jacobuskerk
10	12.00 uur	Ontmoeting op Zondag	Den Angang
11	19.30 uur	Gemeenteavond *	Zonnebrinkkerk
12	19.30 uur	Zinzoekers	Klimop
22	11.30 uur	Schoef's an	Zonnebrink Centrum

Koffieochtend

Elke woensdag en donderdag vanaf 10.00 uur in Den Angang.

Handwerkontmoeting

Elke even week op donderdag vanaf 14.00 uur in Den Angang

Koersbal

Elke dinsdag om 14.00 uur in het Zonnebrink Centrum

Klimop

Voor activiteiten en openingstijden zie pagina 17.

* Voor meer informatie m.b.t. deze activiteiten, zie elders in **Kerkenwerk**

Informatie

Kerkelijk Bureau

Zonnebrink 61, 7101 NB Winterswijk
tel. 0543 - 51 23 95
kerkelijkbureau@pggw.nl

openingstijden:

ma, di, do, vr 09.00-12.30 uur
(woensdags gesloten)

Kosters

Winterswijk

Hanneke Hoitink en Anita Visser
tel. 06 - 23 53 05 08, kosters@pggw.nl

Groenlo:

Jan Klein Wolterink
tel. 06 - 22 26 91 96
j.kleinwolterink7@kpnmail.nl

(Kerk)gebouwen

Jacobskerk

Markt 2A, 7101 DB Winterswijk

Zonnebrinkkerk

Zonnebrink 61, 7101 NB Winterswijk

Den Angang

Markt 46, 7101 DB Winterswijk

De Oude Calixtus Groenlo

Ingang: Kerkhofsteeg 1
7141 CZ Groenlo

Vertrouwenspersoon

PGGW en Klimop

Dhr. A.K. Numan
tel. 06 - 20 02 93 89

Kerkenraad

Voorzitter:

ds. W. Alserda, 06 - 18 72 59 26

Scriba:

dhr. I. Stans, tel. 0543 - 51 88 73

kerkenraad@pggw.nl

College van Kerkrentmeesters

Voorzitter:

dhr. G. te Paske/dhr. J.E. Anvelink

Secretaris:

mevr. H. Wijnveen-Grevers
kerkrentmeesters@pggw.nl
Bankrek.: NL63RABO 0373 7329 37

College van Diakenen

Voorzitter:

mevr. G.J. Osinga, tel. 0543 - 78 50 72

Secretaris:

mevr. M.A.H. Veenendaal
diaconie@pggw.nl
Bankrek.: NL63RABO 0371 2037 59

Communicatiekanalen

Kerkenwerk

Verschijnt 11 x per jaar.

Aanmelden: kerkelijkbureau@pggw.nl

Zondagsbrief

Verschijnt elke donderdag.

Aanmelden: zondagsbrief@pggw.nl

Website

www.pggw.nl

Facebook (besloten groep)

Protestantse Gemeente Groenlo
Winterswijk

YouTube

PG Winterswijk

Collectebonnen

zijn verkrijgbaar in de waarden € 0,50, € 1,- en € 2,-. Deze giften zijn in veel gevallen aftrekbaar van de belasting. Het bestelformulier is verkrijgbaar bij het Kerkelijk Bureau, maar ook te downloaden van www.pggw.nl. Als u uw bestelformulier bij de balie van het Kerkelijk Bureau inlevert, kunt u de bonnen meteen meenemen.

Kerkdiensten

	Zonnebrinkkerk	Oude Calixtuskerk
26 april	10.00 uur ds. W. Alserda	
3 mei	10.00 uur ds. P. Speelman kindernevendienst en -oppas	10.00 uur ds. W. Alserda
10 mei	10.00 uur ds. W. Onderwaater 19.00 uur Musica Jacobi <i>m.m.v. Jazz 'N Psalms</i>	
14 mei <i>Hemelvaartsdag</i>	9.00 uur Gastgallerij Ankomm'n ds. W. Alserda <i>Bij slecht weer in de Zonnebrinkkerk</i>	
17 mei	10.00 uur ds. W. Alserda	

Bij alle diensten is ringleiding aanwezig, tenzij anders aangegeven.

Woonzorgcentra

Vredense Hof

dinsdag, 18.30 uur

5 mei ds. P. Speelman
19 mei dhr. E. Pietersz

Berkhof

dinsdag, 19.30 uur

2 mei ds. P. Speelman
16 mei dhr. E. Pietersz

Pelkwijk

zaterdag, 19.00 uur

2 mei ds. P. Speelman
16 mei dhr. E. Pietersz

Pronsweide

zondag, 10.45 uur

26 apr dhr. J. Kuipers
3 mei ds. H. Wassink
10 mei mevr. M. Storteler
17 mei mevr. G. Braa,

Bloemencommissie

Elke week staan er in de Jacobskerk en Zonnebrinkkerk mooie bloemen. Dit ter opluistering van de erediensten.

Na de kerkdiensten gaan deze als groet van de gemeente naar gemeenteleden die wel een steuntje in de rug kunnen gebruiken. De contactpersonen van de Bloemencommissie proberen dit zo zorgvuldig mogelijk bij te houden.

De contactpersonen zijn:

Voor wijk A:

Ineke Aalbers, Zuilenesstraat 1, tel. 06 - 37 16 84 68
e-mail: h.aalbers58@kpnmail.nl

Voor wijk B:

Ria Addink, Houtladingstraat 6/17,
tel. 06 - 25 37 24 69, e-mail: riaaddink@gmail.com

Voor wijk C:

Esther Dondergoor, Vredenseweg 146,
tel. 06 - 23 40 45 90, e-mail: b.dondergoor@gmail.com

Voor wijk D:

Josien van Schieveen, Boldermansweg 1,
tel. 56 93 60, e-mail: josvschie@hotmail.com

Koningsdag Filippine Slinger

➔	1		2	3	4	5	.	6	2	➔	2	7	5	4
11	9	12	4	➔	11	6	.	10	9	2	3	➔	7	8
13	11	9	10		➔	5		11	11	9	11	➔	6	11
2	8	➔	12	4	5	13		7	➔	11	7	10	5	4
8	2	4	10	2	➔	9		11	13	11	9	4	2	6
2	6	11	➔	15	9	11		4	5	14	7	10	➔	13
7	7	2	3	➔	12	2		1	2	13	11	➔	13	13
9	3	2	8	14	➔	15		3	1	6	11	4	4	10
10	14	7	➔	15	5			9	7	14	11	➔	16	
			13	9	2			9	11	1	17	➔	7	11

© BERKGROEN

Koningsdag Filippine Slinger

Vul de woorden in volgens de omschrijvingen. Volg daarbij de richting van de pijlen. Op de ene regel is dat van links naar rechts. Op de andere regel is dat van rechts naar links. U slingert dus door de puzzel.

Gelijke cijfers in de vakjes zijn gelijke letters. Vul de gevonden letters alvast in.

De oplossing is van boven naar beneden te lezen in de oranje kolom. Het is de naam van een schaatsende 'Graaf' (titulair), die later nog zou huwen met mevrouw Zorreguieta.

- 1 Deze Russische grootvorstin en gemalin van Koning Willem II heette Anna ... (8)
- 2 De vrouw van prins Frederik Hendrik heette Amalia van ... (5)
- 3 De derde dochter van ons koningspaar (6)
- 4 De tweede voornaam van Koning Willem I, vernoemd naar de 'stedenbedwinger'? (8)
- 5 Willem-Alexander is Markies van deze toeristische Zeeuwse plaats (5)
- 6 Deze TikTokkende Gravin, kleindochter van Beatrix, staat bekend als 'gravinfluencer' (6)
- 7 Broer van Willem de Zwijger, gesneuveld bij de Slag bij Heiligerlee (5)
- 8 De Prinses van Oranje (6)
- 9 Dit land ontstond in 1572 (9)
- 10 De moeder van de 'Vader des Vaderlands' (is zij dan de 'Oma'?) heette Juliana van ... (8)
- 11 Plaats aan de Duitse rivier de Lahn, één van de naamgevers van ons Vorstenhuis (6)
- 12 Zanghulde aan de jarige koning(in), enigszins in onbruik geraakt? (6)
- 13 Slot aan het Duitse riviertje de Dill, geboorteplaats van Willem van Oranje (10)
- 14 Prins van Oranje en befaamd krijgshoofd, bekend van het 'Turfschip van Breda' (7)
- 15 Militaire aanspreektitel van reserve luitenant-kolonel Maxima (7)
- 16 Totaal aantal door hem erkende dochters van Bernhard van Lippe-Biesterveld (3)
- 17 Hij staat bekend als de 'pandjesprins' (8)

De oplossing van de puzzel uit het vorige nummer luidt:

'Jozef (van) Arimatea'.

De volledige oplossing vindt u op de website van de PGGW.

- pggw.nl
- kies PGGW Media
- kies Kerkenwerk
- onderaan de pagina